

Väestönsuojelu ja Geneven sopimukset

□

Sisällys

- [1 Johdanto](#)
- [2 Aiheeseen liittyviä sivuja](#)
- [3 I LISÄPÖYTÄKIRJA](#)
 - [3.1 II OSA I OSASTO](#)
 - [3.1.1 8 artikla Sanasto](#)
 - [3.2 VI LUKU Väestönsuojelu](#)
 - [3.2.1 61 artikla Määritelmät ja soveltamisala](#)
 - [3.2.2 62 artikla Yleinen suojelu](#)
 - [3.2.3 63 artikla Väestönsuojelu miehitetyillä alueilla](#)
 - [3.2.4 64 artikla](#)
 - [3.2.5 65 artikla Suojelun lakkaaminen](#)
 - [3.2.6 66 artikla Tunnistaminen](#)
 - [3.2.7 67 artikla Väestönsuojeluorganisaation palveluksessa olevat asevoimien jäsenet ja sotilasyksiköt](#)
 - [3.3 I LIITE V LUKU Väestönsuojelu](#)
 - [3.3.1 14 artikla Henkilökortti](#)
 - [3.3.2 15 artikla Väestönsuojelun kansainvälinen tunnus](#)
- [4 Laki eräiden kansainvälisesti suojattujen tunnusten käytöstä](#)

Johdanto

HUOM! SIVU SAATTAA SISÄLTÄÄ KÄÄNNÖSVIRHEITÄ

Väestönsuojelun tarkoituksena on

- Siviiliväestön suojelu vihollisuuksien ja onnettomuuksien vaaroja vastaan.
- Siviiliväestön auttaminen selviytymään vihollisuuksien välittömiltä vaikutuksilta.
- Välttämättömien edellytysten luominen eloonjäämiselle.

[<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379> Pelastuslaki (379/2011) 2 a §

Väestönsuojelu perustuu kansainvälisiin Geneven sopimuksiin. Erityisesti Geneven yleissopimusten lisäpöytäkirjaan kansainvälisten aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta (I pöytäkirja, SopS 81-82/1980). Kutsutaan lisäpöytäkirja I.

Väestönsuojelu on osa kansainvälisiä Geneven sopimuksia. Sodan säännöistä löytyy itseopiskelumateriaalia esimerkiksi osoitteesta <https://www.sroppimateriaalit.fi> ja valitsemalla aihealueeksi Sodan säännöt.

Sivulla olevat nelinumeroiset luvut viittaavat [Punaisen Ristin kansainvälisen komitean vuoden 1987 kommentaariin \(oikea sarake\)](#)

Aiheeseen liittyviä sivuja

[Luokka SHTF sisältää varautumiseen ja selviytymiseen liittyviä sivuja](#)

I LISÄPÖYTÄKIRJA

eli Geneven yleissopimusten LISÄPÖYTÄKIRJA kansainvälisten **aseellisten selkkausten** uhrien suojelemisesta (I pöytäkirja)

II OSA I OSASTO

II OSA HAAVOITTUNEET, SAIRAAT JA HAAKSIRIKKOUTUNEET

I osasto YLEINEN SUOJELU

8 artikla Sanasto

[Kommentaari 1987](#)

Tässä pöytäkirjassa

c) "lääkintähenkilöstö" tarkoittaa niitä henkilöitä, jotka selkkauksen osapuoli on määrännyt yksinomaan e kohdassa lueteltuihin lääkintä tarkoituksiin tai lääkintäyksiköiden hallintotehtäviin tahi lääkintäkulkuneuvojen käyttö- tai hallintotehtäviin. Tällaiset tehtävät voivat olla joko pysyviä tai tilapäisiä. Sanonta käsittää:

i) selkkauksen osapuolen lääkintähenkilöstön, niin hyvin sotilas- kuin siviilijohdon alaisen, mukaan lukien ensimmäisessä ja toisessa yleissopimuksessa tarkoitettu henkilöstö sekä väestönsuojeluorganisaatioon määrätty henkilöstö;

357 Lääkintähenkilöstö joka on määrätty väestönsuojeluorganisaatioon. Periaatteessa kyse on siviilihenkilöstöstä, mutta voi sisältää sotilashenkilöstöä. Tällaisten asema lääkintähenkilöstönä jatkuu, siitä huolimatta että heidän sijoitus on väestönsuojeluorganisaatioon. Tällaisten henkilöiden identifiointi jatkuu Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun suojamerkillä.

d) "hengellinen henkilöstö" tarkoittaa sotilas- tai siviilihenkilöitä, kuten sotilaspappeja, jotka toimivat yksinomaan pappeina ja kuuluvat:

iv) selkkauksen osapuolten väestönsuojeluorganisaatioon.

VI LUKU Väestönsuojelu

61 artikla Määritelmät ja soveltamisala

[Kommentaari 1987](#)

2339 Määritelmät koskevat ensimmäistä lisäpöytäkirjaa **aseellisessa selkkauksessa**. Artiklat 61-67 eivät velvoita valtioita muuttamaan väestönsuojelurakenteita rauhan aikana.

Tässä pöytäkirjassa:

a) "**väestönsuojelu**" (civil defence) tarkoittaa joidenkin tai kaikkien alla lueteltujen humanitaaristen tehtävien suorittamista, joiden tarkoituksena on siviiliväestön suojeleminen vihollisuuksien ja onnettomuuksien vaaroja vastaan ja sen auttaminen selviytymään niiden välittömiltä vaikutuksilta sekä välttämättömien edellytysten luominen eloonjäämiselle. Nämä tehtävät ovat:

2340 Tehtävien kautta määrittäminen oli helpompaa kuin väestönsuojeluorganisaation. Tarvittaessa kuka tahansa siviili viranomaisen pyynnöstä voi suorittaa tehtäviä sen sijaan että se olisi jonkin erikoistuneen organisaation yksinoikeus.

2344 Luettelo on tyhjentävä eikä näin sisällä muita tehtäviä kuin luettelossa mainitut.

2346 Tehtävien tulokulma on *humanitaarinen*, joka erottaa ne tehtävistä mitkä olisi katsottava sotilaallisiksi toimiksi.

2347 "siviiliväestön suojeleminen vihollisuuksien ja onnettomuuksien vaaroja vastaan" viittaa erityisesti kohtiin i-iv. Sana "onnettomuus" tulisi tulkita laajasti. Esimerkiksi luonnononnettomuudet kuuluvat lisäpöytäkirjaa sovellettaessa aseellisen selkkauksen aikana.

2353 "sen auttaminen selviytymään niiden välittömiltä vaikutuksilta" viittaa kohtiin v-xii. "Välittömiltä" tarkoittaa väestönsuojelun koskevan kiireellisiä tehtäviä eikä pitkäkestoisia muille tahoille kuuluvia normaaleita tehtäviä.

2355 "välttämättömien edellytysten luominen eloonjäämiselle" viittaa ...

i) hälytystoiminta;

2357-2358 Ensisijaisesti ilmahälytykset, mutta myös väestön varoittaminen muusta vihollisen armeijan saapumisesta. Koska artikkelissa on kyse humanitaarisesta tulokulmasta, kyseeseen ei siis tule esimerkiksi parakeissa olevien sotilaiden varoittaminen.

ii) evakuointi;

2359 Koskee aseellisessa selkkauksessa vaaralliselta alueelta evakuointia niin humanisti kuin mahdollista. Toimenpide voi olla ennaltaehkäisevä luonnononnettomuuden tai sotilaallisen toiminnan kohdatessa tai vasta tapahtuneen jälkeen. Aseellisessa selkkauksessa evakuointi voidaan tehdä myös safety zones-alueille ja väestönsuojelu voi tukea kyseisen alueen organisaatiota.

2360 Voimankäyttö evakuoinnista kieltäytyvää kohtaan ei kuulu väestönsuojelun toimivaltaan. Näin väestönsuojelu ei joudu kosketuksiin enemmänkin luonteeltaan poliittisten päätösten kanssa.

iii) suojista huolehtiminen;

2362-2363 Todelliset suojat joudutaan rakentamaan jo rauhan aikana. Kyseeseen tulee niin rakentaminen kuin niiden muu järjestäminen.

iv) pimennystoimenpiteiden hoito

2365 Samoin kuin kohdassa i, toiminnan tulee kohdistua vain siviilien suojaamiseen.

v) pelastustoiminta;

2366-2368 Hyvin vaihteleva tehtävä, joka vaatii paljon taitoja. Kaikkeen mahdolliseen on vaikea varautua ja paikalliset olosuhteet ja ympäristö vaikuttavat. Pelastusoperaatiot suoritetaan yleensä tiimien toimesta ja ne tulisi tarvittaessa tehdä läheisessä yhteistyössä palotoimen ja terveydenhuoltoyksiköiden kanssa. Pelastustoiminnassa joudutaan huomioimaan sodankäynnin dynamiikka.

vi) lääkintähuolto, mukaan lukien ensiapu ja hengellinen huolto;

2370 Väestönsuojeluun nimetty henkilö ei välttämättä ole erityisesti lääkintätaitoinen vaan suorittaa muita väestönsuojelutehtäviä. Siksi on tärkeää että henkilöt ovat suojeltu väestönsuojeluhenkilöstönä, jos he eivät ole suojeltu lääkintähenkilöstönä.

2371 Lääkintähuolto on ymmärrettävä laaja-alaisesti sisältäen myös sairaankuljetuksen ja terveydenhuollon.

2372 Väestönsuojelulääkintähuolto saa auttaa myös sotilaita humanitaarisen oikeuden jo sitä vaatiessa erottelematta apua tarvitsevia.

2374 Hengellisen huollon osalta ensisijaisesti merkinnän tarkoitus on saattaa kyseistä tehtävää suorittavat suojelun piiriin.

vii) sammutustoiminta;

2375 Palojen sammutustoiminta on läheisesti yhteydessä pelastustoimintaan.

2376-2378 Palotoiminta tulisi kohdistaa kohteisiin, joilla on merkitystä siviiliväestön suojelun kannalta eikä sotilaskohteisiin. Sotilaskohde voi kuitenkin olla palotoiminnan kohde, jos sillä on siis merkitystä väestönsuojelun kannalta tai se kohdistuu sotilaisiin 'hors de combat' (haavoittuneet yms.) Sotilaskohteiden palotoimintaan määrätyt henkilöt eivät voi vaatia suojelua väestönsuojelulle myönnetystä suojelusta.

viii) vaarallisten alueiden tiedustelu ja merkitseminen;

2380 Ei sisälly miinojen merkitseminen ja raivaaminen taistelujen ollessa käynnissä. Ei kuitenkaan pitäisi olla mitään esteitä väestönsuojeluorganisaatioiden estää siviilien kulkua sellaiselle alueelle.

ix) puhdistustoiminta ja vastaavat suojelutoimenpiteet;

2385 Esimerkiksi vedenpuhdistus, altistuneiden ihmisten puhdistaminen, esineiden polttaminen ja toimenpiteet tautien leviämisen estämiseksi.

x) tilapäismajoituksen järjestäminen ja tarvikkeiden jakelu;

2386 Tarkoitetaan yleensä telttojen järjestämistä ja ruokatarvikkeiden jakamista.

xi) osallistuminen hätätilanteessa järjestyksen palauttamiseen ja ylläpitämiseen tuhoalueilla;

2389-2390 Päävastuu kuuluu poliisille ja väestönsuojelu voi auttaa. Hätätilanteessa ja missä tahansa aseellisen selkkauksen aikana. Ensisijaisesti vasta kun julkinen hallinto ei voi toteuttaa tehtävänsä.

2391 Tähän kuuluvat myös esimerkiksi estäminen määrätyille vaarallisille alueille kulkemisesta, evakuointialueille, selviytymiselle elintärkeiden varastojen vartiointi ja jakelun valvonta.

2392 Väestönsuojeluhenkilökunnan aseistaminen ks. artikla 65.

xii) välttämättömien julkisten palvelujen kiireinen kuntoon saattaminen;

2394-2395 Sisältyy mm. kaikenlaiset veteen liittyvät kohteet. Vain välttämätön hätätilanteessa tarvittava korjaaminen.

2396 Väestönsuojelussa on kyse välttämättömistä hätätilanteessa tehtävistä toimenpiteistä.

xiii) surmansa saaneista huolehtiminen;

2399 Hautaaminen ja polttaminen tulee kyseeseen vain kun sillä on ilmeinen hygieniaan liittyvä syy. Kuuluu ensisijaisesti julkiselle hallinnolle.

xiv) avustaminen elintärkeiden kohteiden säilyttämiseksi;

2400-2402 Esimerkiksi ruokatarvikkeiden, maanviljelyalueiden, viljan, karjan, juomaveden sekä laajasti muidenkin.

xv) edellä mainittujen tehtävien edellyttämät lisätoimenpiteet, mukaan lukien suunnittelu ja järjestely, muttei rajoittuen näihin;

2405 Luettelo on tyhjentävä, mutta lisäksi väestönsuojeluun sisältyy luetteloa täydentäviä tehtäviä, jotka ovat tarpeellisia luettelossa mainittujen tehtävien toteuttamiseksi, mutta eivät sen enempää.

2406-2407 Hallinnolliset tehtävät sisältyvät. Myös henkilökunnan kouluttaminen. Ei kuitenkaan toimenpiteet, joilla ei ole suoraa yhteyttä tehtävään, kuten tilapäisen valaistusjärjestelmän asentaminen hautautuneiden ihmisten etsimiseksi yöllä. Tärkeää, että toimenpiteet eivät laajennu yli sen, mikä on välttämätöntä ensisijaisen väestönsuojelutehtävän toteuttamiseksi.

2408 "Edellä mainittu" viittaa luettelon lisäksi johdantokappaleeseen (a), mutta yhteydessä luettelon kanssa. Esimerkiksi palonsammutus on vain osittain kuuluva.

b) "**väestönsuojeluorganisaatio**" tarkoittaa selkkauksen osapuolen toimivaltaisen viranomaisen valtuuttamaa tai asettamaa laitosta tai muuta yksikköä, joka hoitaa nimenomaan ja pelkästään a kohdassa tarkoitettuja tehtäviä;

2409 Kuuluminen organisaatioon ei ole välttämätön ehto suojelulle, koska suojan antaminen perustuu ennemmin tehtävään kuin organisaation jäsenyyteen.

2411 "laitosta tai muuta yksikkö" ...

2412-2413 Organisaatio voi olla pieni tai suuri tai esim. väestönsuojeluorganisaation osasto. Se voi keskittyä yhteen luettelon tehtävään saadakseen suojelua. Tullakseen väestönsuojeluorganisaatioksi, se täytyy määrätä yksinomaisesti väestönsuojelutehtävään tilapäisesti.

2415 Väestönsuojeluun määrättävät henkilöt voidaan määrätä väestönsuojelutehtäviin ja muihin tehtäviin kahdella ehdolla: 1) muut tehtävät eivät saa olla haitaksi viholliselle, muutoin oikeus suojaan menetetään vaikka he tekisivät väestönsuojelutehtäviä ja 2) henkilöt nauttivat suojelua ja saavat käyttää väestönsuojelun merkkiä vain suorittaessaan väestönsuojelutehtäviä. Merkkiä voi käyttää vain rakennuksissa, jotka ovat erityisesti määrätty väestönsuojelutehtäviin, sisältäen täydentävät tehtävät (xv).

2416 Esimerkiksi siviilejä raunioista etsittäessä ja löydettyä samalla taistelijoita, voidaan taistelijat hoitaa menettämättä suojaa tai tarvetta poistaa väestönsuojelun merkkiä. Mutta suojaa ei ole tehtävässä, jossa tarkoituksena on etsiä pelkästään tai lähes yksinomaan taistelijoita.

Puhdistusajoneuvo SAURUS FDS 43/5, joka on Puolustusvoimien omaa kalustoa mm. sammutus-, pelastusraivaus- ja ensiaputehtäviin ja erityisesti poikkeusoloissa esimerkiksi sotilaskohteiden tulipalojen sammuttamiseen.

2417 Haitalliseksi viholliselle tehtäviä ei tulisi suorittaa merkin alla, koska kaikki suojelu voidaan menettää. Erityisesti palotoimissa on oltava huolellinen. Suhteellisuusperiaatteen noudattaminen sotilaallisen ja humanitaarisen edun välillä on yksi tapa katsoa asiaa.

2418 Asteittainen järjestelmä voidaan esittää seuraavasti:

- rajattu määräys väestönsuojelutehtäviin ja tehtävän yksinomainen toteuttaminen: oikeus erityissuojeluun.
- rajattu määräys väestönsuojelutehtäviin mutta ajoittain muiden tehtävien toteuttaminen, jotka eivät ole haitallisia viholliselle: oikeus erityissuojeluun (mutta tiukempi tulkinta)
- tilapäinen määräys muihin kuin väestönsuojelutehtäviin, jotka eivät ole haitallisia viholliselle: ei oikeutta erityissuojeluun muita tehtäviä suorittaessa. Mutta oikeus suojeluun määrättäessä väestönsuojelutehtävään myöhemmin.

- määräys viholliselle haitalliseen tehtävään tai tehtäviin, jotka voidaan selvästi katsoa olevan haitallisia viholliselle: ei oikeutta erityissuojeluun ja mahdollisesti pysyvä oikeuksien menetys.

2419 Edllyisestä 4. kohdasta: henkilö, joka omistautuu väestönsuojelulle ja viholliselle haitalliselle toiminnalle ei voida suvaita. Taistelija määrättyä väestönsuojeluun toimii eri artiklan puitteissa. On sallittua toimia sekä a-kohdan tehtävissä että muissa tehtävissä ja taas uudestaan väestönsuojelutehtävissä, kunhan tehtävät eivät ole viholliselle haitallisia. Kuitenkin henkilöt, jotka poikkeuksellisesti ja hyvässä tahdossa suorittavat toimenpiteitä, joita he eivät ole tunnistaneet olevan haitallisia viholliselle tai jopa pysyvästi demobilisoidut sotilaat määrättyinä väestönsuojeluun siviileinä voivat nauttia erityissuojelusta.

c) **väestönsuojeluorganisaation "henkilöstö"** tarkoittaa selkkauksen osapuolen yksinomaan a kohdassa tarkoitettuja tehtäviä hoitamaan nimittämiä henkilöitä, mukaan lukien osapuolen yksinomaan kyseisen organisaation hallintotehtäviin nimeämät henkilöt;

Henkilön täytyy kuulua väestönsuojeluorganisaatioon eli henkilöllä ei voi olla sijoitusta väestönsuojelutehtävään organisaation ulkopuolella. Toisaalta mahdollisuus tarvittaessa pyytää siviilejä organisaation ulkopuolelta säilyy avoimena.

2422 Henkilöstön tulee olla määrätty erityisesti väestönsuojelutehtäviin ja määräyksen tekijän tulee olla selkkauksen osapuoli.

Hallinto on ymmärrettävä laajasti sisältävän kaikki tarpeelliset tehtävät väestönsuojeluorganisaation pyörittämiseksi ja niiden rakennusten ja materiaalin ylläpitämiseksi. Tehtävään osoituksen pitää olla näihin erityisesti.

2425 miehitys ...

d) **väestönsuojeluorganisaation "materiaali"** tarkoittaa varusteita, tarvikkeita ja kulkuneuvoja, joita kyseinen organisaatio käyttää a kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseen.

2426 Materiaali käsitettävä laaja-alaisesti aina saappaista kypäriin ja kirjanpitäjän laskimesta ruokatarvikkeisiin, lääkkeisiin, vaatteisiin ja maa-, vesi- ja ilmakuljetusten välineisiin.

2428 Materiaalia on käytettävä luettelon (a) tehtäviin. Suojamerkkiä ei voi käyttää muun materiaalin suojaamiseen. Esimerkiksi tarkoitukseen erityisesti määrättyä ajoneuvoa ei tule käyttää muihin tehtäviin vaikka käyttötarkoitus ei olisi edes vihollista haittaava ellei suojamerkkiä poisteta.

62 artikla Yleinen suojele

[Kommenttaari 1987](#)

2436 Artikla ei koske sotilasväestönsuojeluyksiköitä.

1. Siviililuontoisia väestönsuojeluorganisaatioita ja niiden henkilöstöä on kunnioitettava ja suojeltava tämän pöytäkirjan ja erityisesti tämän osan määräysten mukaisesti. Niillä on oikeus suorittaa väestönsuojelutehtävänsä muuten paitsi ehdottoman sotilaallisen välttämättömyyden estäessä.

2438 Artikla 61 määrittää väestönsuojeluorganisaatiot, kun tämä kappale koskee ainoastaan 'siviililuontoisia' siviiliväestönsuojeluorganisaatioita.

2440-2441 Henkilöstöä suojellaan ensisijaisesti siviileinä ja sitten lisänä artikloiden 61-66 nojalla.

2442 Toinen virke oikeuttaa suorittamaan väestönsuojelutehtäviä. Koskee myös miehitettyjä alueita.

Siviililuontoisten väestönsuojeluorganisaatioiden ja viranomaisten välisessä suhteessa viranomaisen intressi on organisaatioiden toiminta.

2443 Jos edellisten välillä on erimielisyyksiä, tosiasia on, että viranomaiset organisoivat tai valtuuttavat nämä organisaatiot. Joten organisaatioiden vapaus toimia ei ole erittäin suuri.

2444-2445 Viranomaisen oikeutta rajoittaa toimintaa on rajattu sotilaalliseen välttämättömyyteen. Viranomaiset asettavat jonkun tehtävän tärkeämmäksi tai suorittavat sen ilman siviiliväestönsuojeluhenkilökuntaa. Esimerkiksi kun turvallisuudesta ei voida huolehtia resurssien takia tai kyseessä on pakottava operaatio. Valinnan tulee perustua artiklojen 51 ja 57 periaatteisiin.

2. Edellä olevan 1 kappaleen määräykset koskevat myös siviilihenkilöitä, jotka eivät ole väestönsuojeluorganisaation jäseniä, mutta toimivat väestönsuojelutehtävissä asianomaisten viranomaisten kehotuksesta ja niiden valvonnan alaisena.

2450-2451 Erytissuojelu ei kohdistu tehtäviin, jotka eivät ole viranomaisen kehotuksesta ja niiden valvonnassa. Siviilihenkilöitä toki rohkaistaan auttamaan spontaanisti ilman viranomaisten kehotusta, mutta tehtävät kuten julkiseen järjestykseen liittyvät voisivat johtaa vaarallisiin tilanteisiin. Siviiliväestönsuojelutehtävät ovat usein vaativampia luonteeltaan. Tulkinnessa on oltava joustavuutta.

3. Väestönsuojelussa käytettävistä rakennuksista ja materiaalista ja siviiliväestölle tarkoitetuista suojista määrätään 52 artiklassa. Väestönsuojelun käyttöön tarkoitettuja laitteita ja materiaalia ei saa hävittää tai käyttää muuhun tarkoitukseen paitsi sen osapuolen luvalla, jolle ne kuuluvat.

2455 Materiaali on määritelty artiklassa 61. Materiaalin tyyppi ei ole tärkeä vaan sen käyttäminen siviiliväestönsuojelutarkoitukseen.

2456 Väestönsuojat, erityisesti pommituksia vastaan. Olivat ne siviiliväestönsuojelun organisoimia tai eivät.

2458-2459 Isku niihin ei saa olla tarkoituksellinen. Suojan teho riippuu pitkälti niiden etäisyydestä sotilaskohteista. Ero tavanomaisiin siviilikohteisiin on, että ne voidaan merkitä väestönsuojelun suojamerkillä.

2463 Esimerkiksi valtion asevoimat voivat olla jättämättä siviiliväestönsuojeluun tarkoitettuja kohteita viholliselle hävittämällä ne. Hävittämiselle ja käyttämiselle muuhun tarkoitukseen tulisi olla kunnollinen peruste, ettei heikennetä esimerkiksi haavoittuneiden hoitoa.

52 artikla Siviilikohteiden yleinen suojelu

[Kommenttaari 1987](#)

1994 Voidakseen soveltaa artiklaa 48 on tiedettävä mikä on siviilikohde.

2007-2010 Kohteella tarkoitetaan jotain näkyvää ja todellista käsin kosketeltavaa.

1. Siviilikohteet eivät saa joutua aseellisen toiminnan tai kostotoimenpiteiden kohteiksi. Siviilikohteita ovat kaikki kohteet, jotka eivät ole 2 kappaleessa tarkoitettuja sotilaskohteita.

2011-2012 Hyökkäykset määritellään artiklassa 49. Määrittely tapahtuu määrittelemällä sotilaskohteet, koska sotilaskohteiksi luokiteltavia on vähemmän.

2. Aseellinen toiminta on tarkoin rajoitettava sotilaskohteisiin. Sotilaskohteita ovat sellaiset kohteet, joiden luonne, sijainti, tarkoitus tai käyttö muodostavat tärkeän osan sotilaallisesta toiminnasta ja joiden täydellinen tai osittainen tuhoaminen, haltuunotto tai vaarattomaksi saattaminen merkitsee kulloinkin vallitsevissa olosuhteissa ratkaisevaa sotilaallista hyötyä.

2016 Sotilaskohteet sisältävät asevoimien jäsenet, taistelijat.

2018 Määritelmä sisältää kaksi elementtiä: a) luonne, sijainti, tarkoitus ja käyttö, jotka mahdollistavat tehokkaan sotilasoperaation ja b) täydellinen tai osittainen tuhoaminen, haltuunotto tai vaarattomaksi saattaminen, joka määrittää sotilaallisen hyödyn. Kun sekä a että b ovat samanaikaisesti läsnä, on kyseessä sotilaskohde.

2020 "Luonne" sisältää kaikki kohteet, joita asevoimat käyttävät välittömästi: "weapons, equipment, transports, fortifications, depots, buildings occupied by armed forces, staff headquarters, communications

centres" jne.

2021 "Sijainti" sisältää myös kohteet, jotka edesauttavat sotatoimintaa, kuten sillat tai kohteet jotka tulee saartaa tai varmistaa ettei vihollinen saarra niitä tai on pakottavaa saada vihollinen vetäytymään niistä.

2022 "Tarkoitus" viittaa tulevaisuudessa tapahtuvaan käyttöön kun taas "käyttö" viittaa sen hetkiseen käyttöön. Useat siviilikohteet voivat tulla hyödyllisiksi asevoimien käyttökohteiksi. Esimerkiksi koulu on siviilikohde, mutta voi muuttua sotilaskohteeksi taistelijoiden tai päämajan henkilökunnan käyttäessä sitä. 2023 Kohde voi olla sekä siviileille että sotilaille hyödyllisten tavaroiden tuotantoon käytettävä kohde. Tällöin iskun aika ja paikka tulisi ottaa huomioon iskun sotilaallisen hyödyn kanssa. Tällöin myös siviiliuhrit ovat todennäköisempiä.

2024 Tuhoamisen, haltuunoton ja vaarattomaksi saattamisen täytyy tarjota sotilaallista hyötyä. Ei ole oikeutettua iskeä, jos isku vain tarjoaa mahdollisen tai epämääräisen hyödyn. Iskun määrävillä ja sen toimeenpanevilla tulee olla riittävä tieto käytettävissä.

2026 Kohteen alueen tulee olla rajoitettu kooltaan ja tulla kyseeseen vain taistelualueella.

2028 Sovellettaessa artiklaa 52, on oltava kyse sotilaallisesta hyödystä jokaisessa tapauksessa kun isketään sotilaskohteeseen. ...

2037 Iskuja ei voida tehdä umpimähkäisesti ja yksipuolisesti todeten siviilikohteita sotilaskohteiksi.

3. Milloin on epäilystä, käytetäänkö jotakin yleensä siviilitarkoituksiin käytettävää kohdetta, kuten taloa tai muuta asuntoa taikka koulua sotilaallisen toiminnan tukemiseksi, on se katsottava siviilikohteeksi.

2034 Myös etulinjassa sijaitsevien siviilirakennusten oletuksena on, että asevoimat eivät käytä niitä. Iskeminen niihin vaatii selvyyttä, että niitä käyttävät vihollisen taistelijat tai ne ovat sotilaskohteita.

63 artikla Väestönsuojelu miehityillä alueilla

[Kommenttaari 1987](#)

2469 Artikla ei vahvista mietijän asemaa.

1. Miehityillä alueilla viranomaisten tulee antaa siviililuontoiselle väestönsuojeluorganisaatiolle sen tehtävien suorittamisen edellyttämää apua. Organisaation henkilöstöä ei missään tapauksessa saa pakottaa toimintaan, joka vaikuttaisi sen varsinaisten tehtävien asianmukaiseen suorittamiseen. Miehittäjävaltio ei saa muuttaa organisaation rakennetta tai henkilöstöä millään tavalla, joka saattaisi vaarantaa sen tehtävien tehokkaan täytäntöönpanon. Tämän organisaation ei tarvitse antaa etusijaa miehittäjävaltion kansalaisille tai eduille.

2475 Siviili väestönsuojeluorganisaatit määritellään artiklassa 61. Tässä kyseessä on vain siviililuonteiset organisaatiot.

2478 Kysymys on enemmän siitä, miten pitkälle ensimmäisen virkkeen apu yltää.

2. Miehittäjävaltio ei saa velvoittaa, pakottaa tai taivuttaa siviililuontoista väestönsuojeluorganisaatiota toimimaan siviiliväestön etujen vastaisesti.

3. Miehittäjävaltio voi turvallisuusyistä riisua aseista väestönsuojeluhenkilöstön.

2517 Miehittäjän tulee tällöin muutoin turvata väestönsuojeluhenkilöstön turvallisuus.

4. Miehittäjävaltio ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen tai pakko-ottaa väestönsuojeluorganisaatiolle kuuluvia tai sen käyttämiä rakennuksia tai materiaalia, jos tämä

vahingoittaisi siviiliväestöä.

5. Edellyttäen että 4 kappaleen yleissääntöä jatkuvasti noudatetaan, miehittäjävaltio voi käyttää tai pakko-ottaa mainitut rakennukset tai materiaalin seuraavin erityisehdoin:

a) rakennukset ja materiaali ovat välttämättömiä siviiliväestön muita tarpeita varten; ja

b) pakko-otto tai käyttö toteutetaan vain niin pitkäksi ajaksi kuin sellainen tarve jatkuu.

6. Miehittäjävaltio ei saa pakko-ottaa eikä käyttää siviiliväestölle tarkoitettuja tai sen tarvitsemia väestönsuojia.

2536 Yleiset/yksityiset väestönsuojat.

64 artikla

Puolueettomien tai muutoin selkkauksen ulkopuolisten valtioiden siviililuontoiset väestönsuojeluorganisaatiot ja kansainväliset koordinoitijärjestöt

[Kommenttaari 64](#)

2538 Organisaatiot, jotka eivät ole selkkauksen osapuoliin kuuluvien valtioiden ja suorittavat siviiliväestönsuojelua selkkauksen osapuolen alueella.

1. Tämän pöytäkirjan 62, 63, 65 ja 66 artiklan määräykset koskevat myös puolueettomien tai muutoin selkkauksen ulkopuolisten valtioiden siviililuontoisiin väestönsuojeluorganisaatioihin kuuluvaa henkilöstöä ja materiaalia, kyseisten valtioiden suorittaessa 61 artiklassa tarkoitettuja väestönsuojelutehtäviä selkkauksen osapuolen alueella kyseisen osapuolen luvalla ja sen valvonnan alaisena. Tällaisesta avunannosta on mahdollisimman pian ilmoitettava vastapuolelle. Tällaista toimintaa ei missään tapauksessa saa katsoa selkkaukseen sekaantumiseksi. Toiminnassa on kuitenkin otettava asianmukaisesti huomioon selkkauksen osapuolten turvallisuutta koskevat edut.

2540 Koskee vain väestönsuojeluorganisaatioihin kuuluvaa henkilöstöä ja materiaalia, ei siis yksilöperusteista tukea tai mitään minkään sotilaallisen väestönsuojeluorganisaation tarjoamaa.

2542 Henkilöstön tulee toimia myös oman valtionsa suostumuksella.

2543 Viittauksen muihin artikloihin linkittävät samaan suojaan kuin henkilöstöllä ja materiaalilla olisi suorittaessaan tehtäviään omalla alueellaan. Mutta toimiessaan muulla kuin omalla alueellaan, voidaan suostumus vetää pois ilman perusteltua syytä ...

2548–2551 Ilmoituksen tekemisestä on vastuullinen selkkauksen osapuoli. Ilmoitus annetaan kaikille vastapuolille.

2558 Jos jostain syystä väestönsuojelutehtävä toteutettaisiin osapuolten turvallisuus huomioimatta, toimenpide ei kuitenkaan olisi sekaantumista selkkaukseen.

2. Edellä 1 kappaleessa tarkoitettua avunantoa vastaanottavien selkkauksen osapuolien sekä sitä antavien korkeiden sopimuspuolten tulee tarvittaessa helpottaa näiden kansainvälisten väestönsuojelutoimien koordinoimista. Tällaisissa tapauksissa tämän luvun määräyksiä sovellettiin asianmukaisesti kansainvälisiin järjestöihin

2567 Jos avun vastaanottava valtio hyväksyy organisaation, sitä täytyy suojella tämän luvun mukaisesti.

3. Miehittyillä alueilla miehittäjävaltio voi kieltää puolueettomien tai muuten selkkauksen

ulkopuolisten valtioiden siviililuontoisten väestönsuojeluorganisaatioiden ja kansainvälisten koordinoitijärjestöjen toiminnan tai sitä rajoittaa vain, jos se voi taata tarpeellisen väestönsuojelun omin voimin tai miehitetyn valtion voimin.

2574 Ilmaisee samalla, että miehittäjän on velvollisuus varmistaa että vaadittavat tehtävät tehdään tavalla tai toisella.

2579 Vähintään jos kyseessä on joku äärimmäinen tilanne, kuten maanjäristyksestä johtuva ihmisten pelastaminen raunioista.

65 artikla Suojelun lakkaaminen

[Kommenttaari 1987](#)

2582-2583 Asettaa tarkat rajat suojelulle. Pyritään esittämään luettelo teoista, jotka eivät ole vihollista vahingoittavia. Luettelo ei ole tyhjentävä.

1. Siviililuontoisten väestönsuojeluorganisaatioiden, niiden henkilöstön, rakennuksien, suojien ja materiaalin suojelu ei lakkaa, elleivät nämä varsinaisten tehtäviensä ulkopuolella osallistu tai niitä käytetä vihollista vahingoittaviin toimiin. Suojelu lakkaa kuitenkin vasta, kun varoitus on annettu ja milloin soveliaista myös kohtuullinen määräaika on asetettu, eikä tätä varoitusta ole noudatettu.

2586-2587 Suojelun lakkaamiseen on yksi välttämätön ehto. Kyseessä on siis merkittävästä toimenpiteestä, suojelun päättymisestä. Ehto on viholliselle vahingollinen teko.

2588 Myöskään tahaton teko ei voi olla sallittua ainakaan jatkuvasti.

2590 Vahingollinen teko johtaa suojelun lakkaamiseen, jos se tehdään varsinaisten väestönsuojelutehtävien ulkopuolella. Määrittely poikkeaa artiklan 13 kanssa, koska väestönsuojelua tehdään siviileille kun lääkintätehtäviä tehdään sekä siviileille että taistelijoille.

2. Seuraavia tekoja ei katsota vihollista vahingoittaviksi:

a) väestönsuojelutehtäviä suoritetaan sotilasviranomaisten johdon tai valvonnan alaisena;

2597 Väestönsuojelun koordinoimiseksi yhteistyö taistelukentällä vastaavan komentajan kanssa on tarpeellista.

2599 Ohjeiden ja valvonnan tulisi olla vain poikkeuksellista, jolloin väestönsuojelun voidaan katsoa toimivan itsenäisesti eikä sotilastoiminnan alaisuudessa.

b) väestönsuojeluhenkilöstö työskentelee yhteistoiminnassa sotilashenkilöstön kanssa väestönsuojelutehtävissä tai joitakin sotilashenkilöitä on mukana väestönsuojeluorganisaatiossa;

2604 Väestönsuojelu koostuu tehtävistä, joiden tarkoitus on suojella siviiliväestöä. Yhteistyö sotilashenkilöstön kanssa ei voi muuttaa tätä.

2605 Tarkoituksena on sallia siviiliorganisaatioiden hyötyä määrättyjen asiantuntijoiden teknisestä asiantuntemuksesta, jota on vaikea löytää aseellisen selkkauksen aikana. ...

2607 Väestönsuojeluorganisaatioon osoitettu sotilashenkilöstö menettää asemansa taistelijoina, mutta kuitenkin hyötyvät sotilasvangin asemasta jos joutuvat vastapuolen valtaan.

c) väestönsuojelutoiminta koituu satunnaisesti myös sotilasuhrien hyväksi, varsinkin jos nämä ovat taistelukyvyttömiä (hors de combat).

2609-2610 Tehtävät, joiden tarkoituksena on avustaa sotilasuhreja eivät kuulu väestönsuojelun piiriin. On kuitenkin tärkeää määritellä mihin saakka väestönsuojeluhenkilökunta voi avustaa sotilasuhreja menettämättä oikeuttaan suojeluun.

2613 Kun väestönsuojeluhenkilöstö suorittaessaan siviiliväestön suojelua, sattumalta kohtaa sotilasuhreja, ne

voivat auttaa heitä menettämättä oikeutta suojaansa. Samoin väestösuojelunorganisaation lääkintämiehillä on velvollisuus auttaa haavoittuneita sotilaita, joita he löytävät sattumalta samoin tavoin kuin siviileitä.

2614 Sotavoimien jäsen voi periaattessa olla vain uhri jos hän on 'hors de combat', kun hän antautuu ja tulee sotavangiksi tai kun hän on kuollut, haavoittunut, sairas tai haaksirikkoutunut.

2615 Jotkin väestösuojelutehtävät voivat tehokkaasti hyötyä sotavoimien jäsenistä, jotka eivät ole 'hors de combat'. Esimerkiksi väestösuojeluhenkilöstön ollessa sammuttamassa tulipaloa kylässä, se voi sattumalta hyötyä sotilaista, jotka sattuvat olemaan lomalla kylässä.

3. Vihollista vahingoittavaksi ei myöskään katsota sitä, että väestösuojeluhenkilöstö kantaa kevyitä henkilökohtaisia aseita järjestyksen ylläpitämiseksi tai itsepuolustukseksi. Kuitenkin alueella, jolla käydään tai saatetaan käydä maataisteluita, selkkauksen osapuolten on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin näiden aseiden rajoittamiseksi käsiaseisiin kuten pistooleihin ja revolvereihin väestösuojeluhenkilöstön erottamiseksi taistelijoista. Vaikka väestösuojeluhenkilöstö kantaisikin muita kevyitä henkilökohtaisia aseita kyseisellä alueella, heitä on suojeltava ja kunnioitettava heti kun heidät on todettu väestösuojeluhenkilöstöön kuuluviksi.

2623 Järjestyksen ylläpito on tilapäinen avustava toimenpide.

2624 Itsepuolustuksen osalta rosvoja tai muita rikollisia henkilöitä tai ryhmiä vastaan. Ei selkkauksen vastapuolta vastaan taisteluun tai vangitsemisen vastustamiseen. Jos kyseessä on vastapuolen yksittäisten henkilöiden laiton hyökkäys, väestösuojeluhenkilöstön tulee ensin tehdä tunnetuksi itsensä väestösuojeluun kuuluvana ja vasta sitten voidaan käyttää aseita itsepuolustukseen.

2632 Jos väestösuojeluhenkilöstö kantaa muita kuin käsiaseita alueella, jolla käydään tai saatetaan käydä maataisteluita, he säilyttävät oikeuden suojaan. Kyseessä on kuitenkin oltava kevyitä henkilökohtaisia aseita. Raskaampien aseiden kuljettaminen johtaa suojan menetykseen.

2634 "Suojeltava ja kunnioitettava" tarkoittaa, että henkilöstöä vastaan ei tietoisesti saa hyökätä tai tarpeettomasti estää suorittamasta tehtäviä. Viimeinen lause ei muuta sitä, että väestösuojelutehtäviin määrätty armeijan jäsenet eivät menetä asemaa sotavankeina joutuessaan vastapuolen käsiin. Vaikka he ovatkin menettäneet taistelijan aseman väestösuojeluun kuuluvana henkilöstönä.

4. Väestösuojeluorganisaation muodostaminen sotilaallisen mallin mukaan ja pakollinen palvelu näissä eivät myöskään estä järjestöjä nauttimasta tämän luvun mukaista suojelua.

66 artikla Tunnistaminen

[Kommenttaari 1987](#)

2641-2643 Artikla koskee väestösuojeluhenkilöstön ja kohteiden tunnistamista. Ei voida tehokkaasti suojella, jos ei voida tunnistaa. Kyse on samasta kuin lääkintähenkilöstön ja kohteiden osalta ja kommentointi viittaa niissä esitettyyn.

1. Jokaisen selkkauksen osapuolen on pyrittävä varmistamaan, että sen väestösuojeluorganisaatio, sen henkilöstö, rakennukset ja materiaali ovat tunnistettavissa niiden toimiessa yksinomaan väestösuojelutehtävissä. Siviiliväestön suojien tulee olla samalla tavoin tunnistettavissa.

2645-2650 Henkilöstöllä ja kohteilla viitataan artiklan 61 kohtiin b, c ja d sekä artiklan 62 kohdan 3 rakennuksiin. Kappale ei siis koske siviilejä, jotka suorittavat väestösuojelutehtäviä viranomaisen pyynnöstä, mutta eivät ole osa väestösuojeluorganisaatiota ja määrätty tehtävään.

2651-2652 Toisen virkkeen suojien osalta on huomioitava, että rakennukset eivät välttämättä kuulu väestösuojeluorganisaatiolle. "Samalla tavoin tunnistettavissa" viittaa I liitteen 5. lukuun ja että ne tulee ainoastaan merkitä silloin, kun ne ovat erityisesti osoitettu siviiliväestön suojiksi.

2. Jokainen selkkauksen osapuoli pyrkii myös hyväksymään ja toteuttamaan keinoja ja menetelmiä, joiden avulla väestösuojat, väestösuojeluhenkilöstö, -rakennukset ja -materiaali, jotka on merkitty väestösuojelun kansainvälisellä tunnuksella, voidaan tunnistaa.

2653 On tarpeellista varmistaa, että oma väestönsuojelu henkilöstö ja kohteet ovat tunnistettavissa, mutta myös tarpeellista varmistaa että muiden selkkauksen osapuolten voidaan myös tunnistaa.

2654 Koskee vain väestönsuojelun merkkiä. Ei koske artiklan 18 kohdan kaksi merkinantoja elleivät selkkauksen osapuolet sovi niiden käyttämisestä tämän artiklan kohdan 5 mukaisesti.

3. Miehitetyillä alueilla ja alueilla, joilla taisteluja käydään tai saatetaan käydä, väestönsuojelutehtävissä toimivat siviilihenkilöt tulee voida tunnistaa väestönsuojelun kansainvälisestä tunnuksesta ja henkilökortista, joka vahvistaa heidän asemansa.

2657 Pohjautuu artiklan 18 kohtaan 3.

2658 Koskee ainoastaan *siviiliväestönsuojeluhenkilöstöä*. ...

2659 ...

4. Väestönsuojelun kansainvälinen tunnus väestönsuojeluorganisaation, sen henkilöstön, rakennuksien ja materiaalin sekä väestönsuojien suojelemiseksi on tasasivuinen sininen kolmio oranssinvärisellä pohjalla.

2668 Artikla ei määrää organisaatioita vaan sallii käyttämään tunnuksia myös rauhan aikana.

5. Tunnuksen lisäksi selkkauksen osapuolet voivat sopia väestönsuojelun tunnistamiseen käytettävistä erityisistä merkinannoista.

2672 Ei ole olemassa mitään etukäteen sovittuja sääntöjä merkinannoista.

2676 Esimerkkeinä esitettiin vilkkuva valo ja sireenit.

6. Tämän artiklan 1 - 4 kappaleen soveltamisesta määrätään tämän pöytäkirjan I liitteen V luvussa.

7. Rauhan aikana 4 kappaleessa tarkoitettua tunnusta voidaan asianomaisten kansallisten viranomaisten luvalla käyttää väestönsuojelun tunnistamiseen.

2685-2689 Kohta 7 ei kiellä merkin käyttöä muussa tarkoituksissa. Mutta on ymmärrettävä etteivät kohdat 7 ja 8 salli merkin käyttöä muussa kuin suojaavassa käytössä. Ts. rauhan aikana tarkoitetaan henkilöstöä ja kohteita, jotka toteuttavat tehtäviä, jotka antaisivat aseellisen selkkauksen aikana käyttää merkkiä suojanaan.

8. Korkeat sopimuspuolet ja selkkauksen osapuolet ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin väestönsuojelun kansainvälisen tunnuksen käytön valvomiseksi ja väärinkäytön ehkäisemiseksi.

2690 ...

2695 Tunnuksen petollinen käyttö aiheuttaessaan kuoleman tai vakavan vamman ruumiille tai terveydelle katsotaan vakavaksi rikkomukseksi.

9. Väestönsuojeluun kuuluvan lääkintä- ja hengellisen henkilöstön, lääkintäyksiköiden ja -kulkuneuvojen tunnistamisesta määrätään myös 18 artiklassa.

67 artikla Väestönsuojeluorganisaation palveluksessa olevat asevoimien jäsenet ja sotilasyksiköt

[Kommenttaari 1987](#)

1. Väestönsuojeluorganisaation palveluksessa olevia asevoimien jäseniä ja sotilasyksiköitä on kunnioitettava ja suojeltava edellyttäen, että:

2711 Sotilasyksiköt on ymmärrettävä kuin lääketieteelliset yksiköt. Ei ole määritelty ovatko organisaatiot siviilivai sotalaorganisaatioita, kunhan seuraavat ehdot täyttyvät.

a) kyseinen henkilöstö ja sotilasyksiköt on määrätty pysyvästi ja yksinomaan 61 artiklassa tarkoitettujen tehtävien hoitoon;

Tehtävien tulee olla siviiliväestön suojelemiseen, ei sotilashenkilöstön hyödyksi.

b) kyseinen henkilöstö, joka on määrätty tähän tarkoitukseen, ei selkkauksen aikana hoida mitään muita sotilaallisia tehtäviä;

2715 Estää henkilön siirtymisen väestönsuojeluhenkilöstöstä taisteluun.

c) kyseinen henkilöstö on selvästi erotettavissa muusta sotilashenkilöstöstä siten, että siihen kuuluvilla on näkyvällä paikalla väestönsuojelun kansainvälinen tunnus sopivan suuruisena ja että heille annetaan tämän pöytäkirjan I liitteen V luvussa tarkoitettu henkilökortti, joka todistaa heidän asemansa;

2718 Kantavat yleisesti asevoimien uniformua.

d) kyseisellä henkilöstöllä ja yksiköillä on vain kevyitä henkilökohtaisia aseita järjestyksen ylläpitämiseksi tai itsepuolustukseksi. Tässä tapauksessa sovelletaan 65 artiklan 3 kappaleen määräyksiä;

e) kyseinen henkilöstö ei välittömästi osallistu vihollisuuksiin eikä myöskään väestönsuojelutehtävänsä ulkopuolella suorita vastapuolelle vahingollista toimintaa eikä sitä käytetä tällaiseen toimintaan;

f) kyseinen henkilöstö ja yksiköt toimivat väestönsuojelutehtävissä ainoastaan oman osapuolensa kansallisella alueella.

2728 Kiellettyä on vahvistaa liittolaisten väestönsuojelua, käyttää miehityllä alueella, käyttää muun osapuolen selkkauksessa jossa se ei ole mukana. TARKISTA SUOMENNOS.

2729 Koskee siis väestönsuojelua, ei asevoimien lääkintähenkilöstöä. Väestönsuojelu keskittyy vihollisen aiheuttamien tuhojen korjaamiseen omalla maaperällä kun lääkintähenkilöstö huolehtii haavoittuneista missä tahansa.

Edellä e kohdassa mainittujen ehtojen noudattamatta jättäminen on kielletty asevoimien jäseneltä, jonka kohdalta edellä a ja b kohdassa esitetyt ehdot ovat sitovia.

2. Väestönsuojeluorganisaation palveluksessa olevat asevoimien jäsenet ovat vastapuolen valtaan joutuessaan sotavankeja. Miehityllä alueella heitä voidaan käyttää tarvittaessa väestönsuojelutehtäviin, mutta vain kyseisellä alueella olevan siviiliväestön hyväksi edellyttäen kuitenkin, että työn ollessa vaarallista, he osallistuvat siihen vapaaehtoisina.

2734 Syy, miksi tilapäistä lääkintähenkilökuntaa ei vapauteta johtuu siitä, että vapautetut voisivat toimia myöhemmin taistelijoina. Tämä on epäloogista, koska asevoimien jäsenet väestönsuojeluorganisaatiossa eivät voi toimia taistelijoina tai tehdä vihollista haittaavia tehtäviä myöhemminkään.

2737 On päädytty ratkaisuun, jossa selvästi erotetaan asevoimien jäsenet väestönsuojeluorganisaatiossa niistä jotka toimivat siviileinä väestönsuojelussa.

2743 Sotavangit ovat yleensä turvallisuussyistä vangitsijavaltion alueella, ei miehityllä. Toinen lause viittaa, että väestönsuojeluorganisaation sotavangit ovat suosituksena miehityllä alueella.

2744 Toinen lause ei poista mitään sotavankien oikeuksia eikä täten anna miehittäjälle oikeutta vaatia tehtäviä, jotka eivät ole provisions of Section III of the Third Convention mukaisia.

2748 Tehtäviä ei tulisi tehdä miehittäjävaltion sotilaiden hyväksi.

3. Väestönsuojeluorganisaation palvelukseen määrätuille sotilasyksiköille kuuluvat rakennukset sekä päävarustus tai -materiaali ja kulkuneuvot on selvästi merkittävä väestönsuojelun kansainvälisellä tunnuksella, jonka on oltava niin suuri kuin tilanne edellyttää.

2752 Pienien esineiden kuten kenkien merkitseminen ei ole välttämätöntä.

4. Pysyvästi ja yksinomaan väestönsuojeluorganisaation käyttöön määrättyjen sotilasyksiköiden materiaali ja rakennukset ovat vastapuolen valtaan joutuessaan edelleen sodan oikeussääntöjen alaisia. Niitä ei saa käyttää muihin kuin väestönsuojelutarkoituksiin niin kauan kuin tällaista toimintaa tarvitaan, paitsi ehdottoman sotilaallisen välttämättömyyden sitä vaatiessa, jollei tarpeellisia järjestelyjä ole aikaisemmin tehty siviiliväestön suojelemiseksi.

2756 Tilapäisesti väestönsuojeluorganisaation käyttöön määrätty ei sisälly kappaleen toiseen virkkeeseen.

2759 Sodan oikeussääntöjen alaisia viittaa Haagin sopimukseen 1907, jossa kielletään tuhoamista tai takavarikoimasta vihollisen omaisuutta ellei se ole täysin välttämätöntä. Kiellettyä on myös ryöstely. Kuitenkin on oikeus sotasaaliiseen vain siirrettävän omaisuuden osalta.

2760-2761 Selkkauksen osapuoli voi tehdä siirrettävälle materiaalille siten katsomallaan tavalla. Kiinteää omaisuutta, kuten rakennuksia miehittäjä voi käyttää vain hallintorakennuksina ja usufructary.

2762-2763 Toinen virke vähentää ensimmäisen virkkeen tulkintaa määrättyin ehdoin. Ehdot ovat: ehdoton sotilaallinen välttämättömyys tai kohteita ei enää tarvita väestönsuojelutehtävien toteuttamiseen tai jos niitä tarvitaan, on tehtävä tarpeelliset järjestelyt siviiliväestön suojelemiseksi.

I LIITE V LUKU Väestönsuojelu

14 artikla Henkilökortti

[Kommentaari 1987](#)

1. Pöytäkirjan 66 artiklan 3 kappaleessa tarkoitettun väestönsuojeluhenkilöstön henkilökortin osalta sovelletaan näiden sääntöjen 1 artiklan soveltuvia määräyksiä.

4297 Tarkoitetaan yksinomaan siviiliväestönsuojeluhenkilöstöä, ei armeijan väestönsuojeluhenkilöstöä.

2. Väestönsuojeluhenkilöstön henkilökortti voi olla 3. kuvan mallin mukainen.

4301 Henkilön tehtävä tai arvo ja asema väestönsuojeluyksikössä pitäisi ilmaista onko henkilö siviili- vai sotilajasemassa. Kohdassa "Muut tuntemerkit ja tiedot" voidaan ilmaista henkilön ammattiosaaminen.

3. Jos väestönsuojeluhenkilöstö voi kantaa kevyitä henkilökohtaisia aseita, tämän tulee ilmetä henkilökortista.

4303 Oikeus kantaa aseita tulisi ilmaista sisältäen aseiden tyyppin (pistooli, revolveri tai muu kevyt henkilökohtainen ase) ja niiden lukumäärä.

ETUPUOLI

	(maa ja viranomainen, joka kortin on antanut)	
Väestösuojeluhenkilöstön HENKILÖKORTTI		
Nimi		
Syntymäaika (tai ikä)		
Henkilönumero (jos on)		
Tämän henkilökortin haltija nauttii Genevessä 12 päivänä elokuuta 1949 tehtyjen yleissopimusten ja niiden kansainvälisen aseellisen selkkauksen uhrien suojelemista koskevan lisäpöytäkirjan (Pöytäkirja I) mukaista suojelua toimiessaan na.		
Annettu (päivämäärä)		
Henkilökortin n:o		
Viranomaisen allekirjoitus		
Tämän henkilökortin voimassaolo lakkaa		

KÄÄNTÖPUOLI

Pituus	Silmät	Hiukset
Muut tuntomerkit tai tiedot:		
Aseet		
HALTIJAN VALOKUVA		
Leima	Haltijan allekirjoitus tai peukalonjälki tahi molemmat	

(3. kuva: Väestösuojeluhenkilöstön henkilökortti)

Koko 74 mm x 105 mm

15 artikla Väestösuojelun kansainvälinen tunnus

4305 Selvitysten perusteella merkki katsottiin helposti erotettavaksi muista olemassa olevista merkeistä. Lisäksi merkki on tunnistettavissa kauempaa, kansalliset tai kansainväliset eivät ole yhdistettävissä, merkki on yksinkertainen ja rajoittuu kahteen väriin.
4312-4317 ...

1. Pöytäkirjan 66 artiklan 4 kappaleessa tarkoitettu väestösuojelun kansainvälinen tunnus on tasaviuinen sininen kolmio oranssinvärillä pohjalla. Malli on 4. kuvassa.

2. Suositellaan:

a) milloin sininen kolmio on lipussa, käsivarsinauhassa tai asetakissa, että kolmion pohjan muodostaisi oranssinvärinen lippu, käsivarsinauha tai asetakki;

b) että yksi kolmion kulmista osoittaisi pystysuoraan ylöspäin;

c) ettei mikään sinisen kolmion kulma koskettaisi oranssinvärisen pohjan reunaa.

3. Väestösuojelun kansainvälinen tunnus on olosuhteiden mukaan mahdollisimman suurikokoinen. Se pannaan näkyville milloin mahdollista tasaiselle pinnalle tai lippuina, jotka näkyvät mahdollisimman monelle suunnalle ja mahdollisimman kauas. Asianomaisen viranomaisen ohjeet huomioon ottaen väestösuojeluhenkilöstö käyttää aina olosuhteiden salliessa väestösuojelun

kansainvälisellä tunnuksella varustettua päähinettä ja vaatteita. Yöllä tai näkyvyyden ollessa heikko tunnus voi olla valaistu. Sen voi myös valmistaa aineesta, joka mahdollistaa sen tunnistamisen teknisin havaintovälinein.

(4. kuva: Sininen kolmio oranssinvärисellä pohjalla)

Laki eräiden kansainvälisesti suojattujen tunnusten käytöstä

[Finlex 947/1979](#)

Huomaa, että laissa on määrätty myös Punaisen Ristin merkin käytöstä.

1.5 § Väestönsuojelun kansainvälisellä tunnuksella tarkoitetaan oranssinvärисellä pohjalla olevaa tasaviuista sinistä kolmiota, jonka käytöstä määrätään kansainvälisten aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta tehdyssä Geneven yleissopimusten lisäpöytäkirjassa.

2 § Sellaisia merkkejä, kuvia tai nimityksiä, jotka muistuttavat 1 §:ssä tarkoitettuja tunnusmerkkejä tai nimityksiä, ei saa käyttää.

5 § Väestönsuojelun kansainvälistä tunnusta käytetään aseellisen selkkauksen aikana suojaamaan väestönsuojelutoimintaa siten kuin 1 §:n 5 momentissa mainitussa lisäpöytäkirjassa määrätään. Sisäasiainministeriön suostumuksella saadaan väestönsuojelun kansainvälistä tunnusta käyttää rauhan aikana väestönsuojelutoiminnan tunnuksena.

6 § Joka liiketoiminnassa tai muuten luvattomasti käyttää 1 ja 2 §:ssä tarkoitettuja tunnusmerkkejä, kuvia tai nimityksiä, on tuomittava kansainvälisesti suojatun tunnuksen luvattomasta käytöstä sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta.